

M 288 798

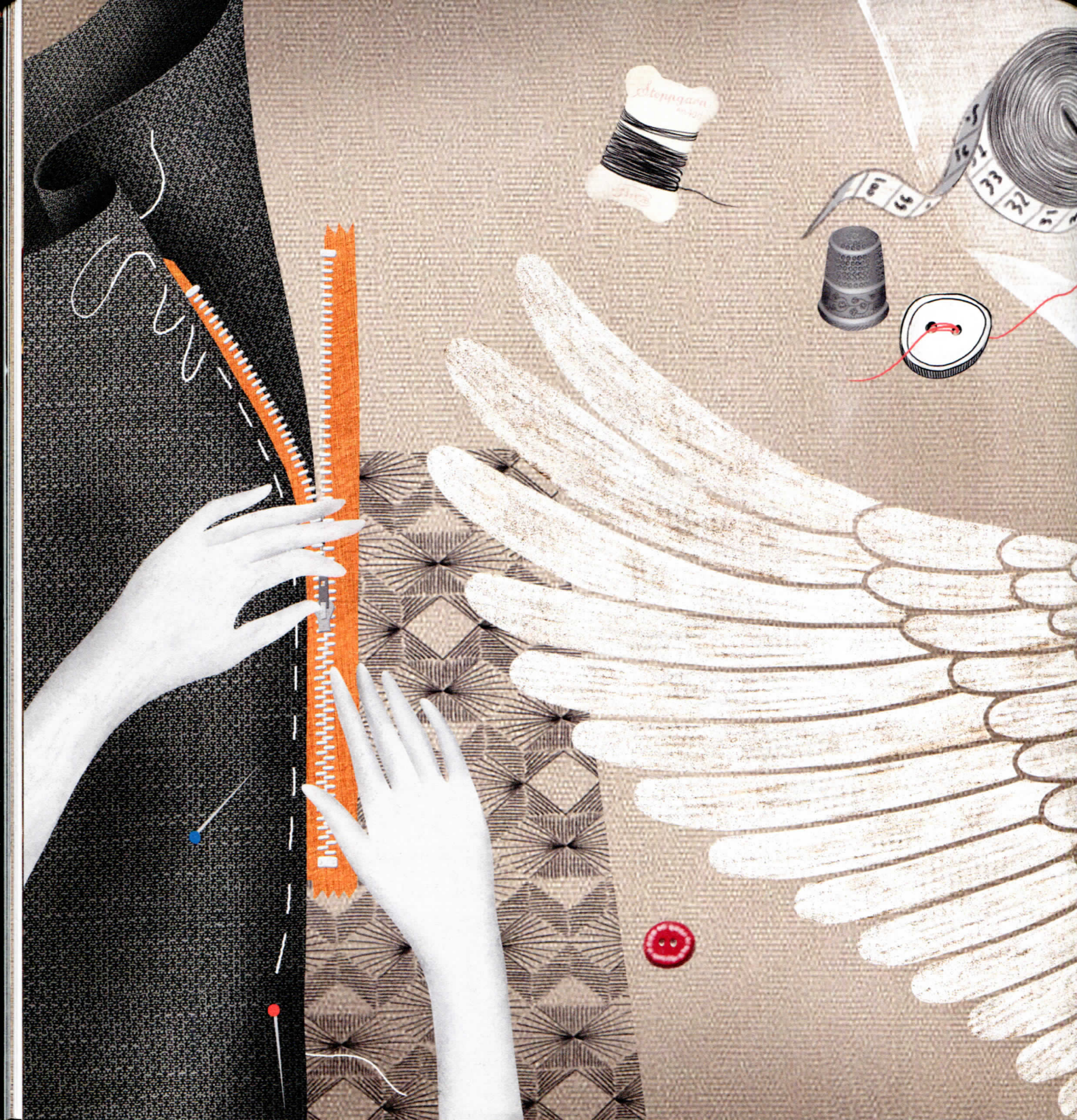


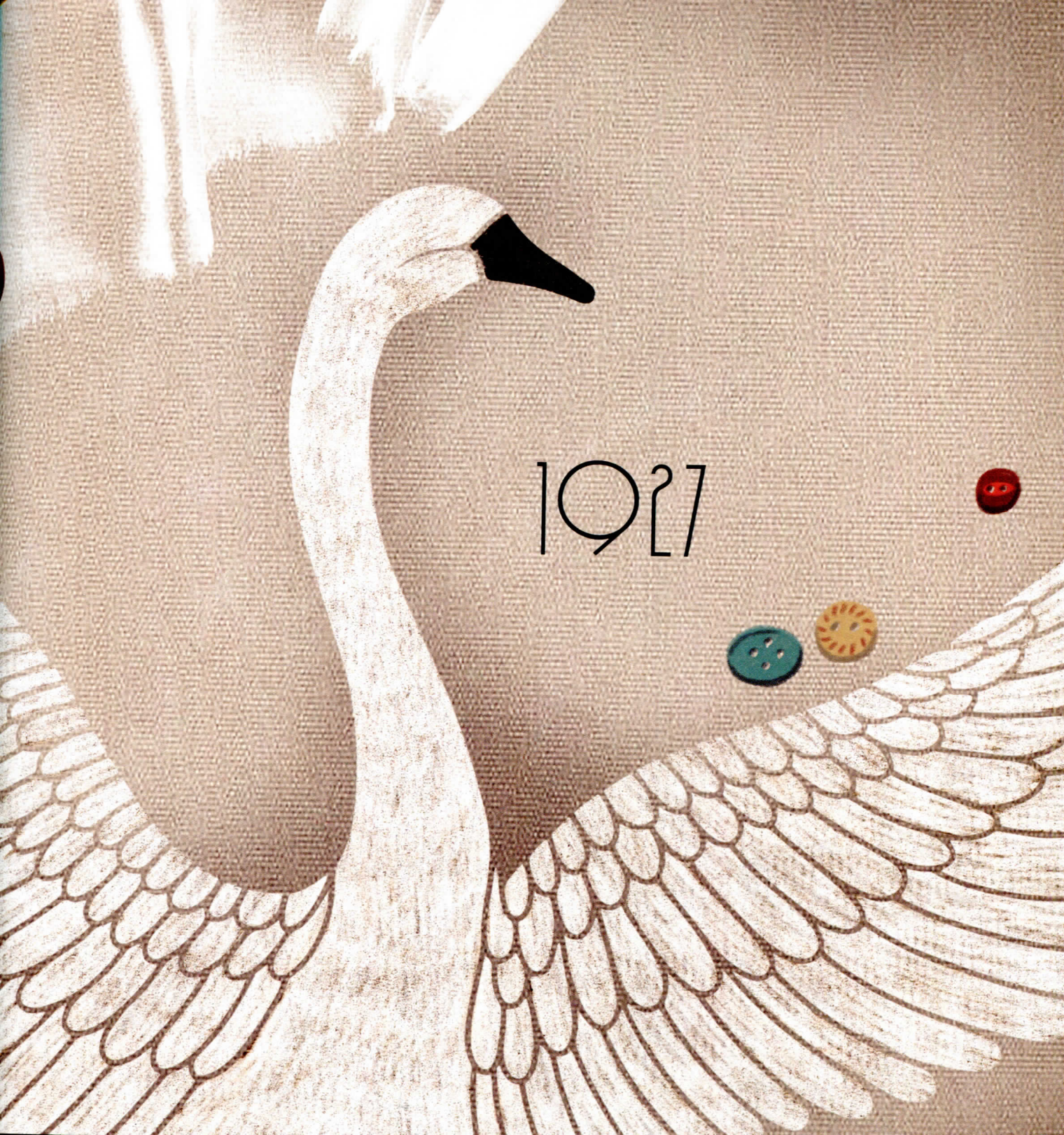
LABUTÍ DŮM

SVĚT PRVOREPUBLIKOVÝCH SNŮ

Daniela Krolupperová
Ilustrace Eva Chupíková

Mladá fronta





1927



NOVÝ BYT U NOVÉM DOMĚ

Rézi by nikdy nevěřila, co je starostí se stěhováním. Ještěže se stěhovali v létě, kdy neměla školu a mohla řadu věcí obstarat. Dobře, že na to maminka nebyla sama.

Byt, který si najaly v široké ulici s výhledem na náměstí Krále Jiřího, nebyl v pavlačovém domě, ale v činžovním. Byl to úhledný městský dům s širokou chodbou a dvěma sochami dlouhovlasých dívek u vchodových dveří. Dokonce trochu připomínal Labutí dům. Ale jen vzdáleně.

Rézi se na nové bydlení moc těšila. Byt byl prostorný, světlý, s elektřinou a tekoucí vodou! Hotový luxus. Největší místnost zabrala maminka módní síň, přirozeně. Pak měly ještě kuchyni a pokoj. Dokonce i nevelkou vstupní halu. Úplný panský byt.

Největší radost ale měla Rézi, když si s maminkou v létě poprvé koupily nejnovější vydání časopisu *Elegantní Praha*. Byl drahý. Velmi drahý. Rézi si ho nesla domů vítězně jako malý poklad. Držela ho oběma rukama a celou cestu se musela usmívat, jak se těšila, jaké úžasné modely objeví uvnitř. S maminkou si časopis pečlivě pročetly a pak ho položily na stolek v módní síni. Aby si ho zákaznice mohly prolistovat a seznámit se s posledními módními trendy. Aby bylo všem na první pohled jasné, že jejich oděvy mají úroveň.

Zákaznice to teď měly k mamince blíž. To byl také hlavní důvod stěhování. Rézi to měla do měšťanské školy stejně daleko jako dřív. Jenom teď bude přicházet z druhé strany, z Královských Vinohrad. Jako většina spolužáků. Cestu bude mít společnou s Madlou. Na to se Rézi těšila úplně nejvíc.

Ted' bydlela Madla jen o pár domů dál přímo naproti parku, kde co nevidět začnou stavět nový kostel. Jen aby to nebyla nějaká ta podivná moderní stavba, obávala se trochu maminka. Ony dvě budou stejně pořád chodit do svého kostela ke Svatému Prokopovi.

Prvního září Rézi v lehkých letních šatech netrpělivě přešlapovala na rohu parku a čekala, až se objeví Madla. Konečně! Jak ji Rézi zahlédla, zaradovala se a zamávala jí. Jenomže co to? Madla dneska vůbec nevypadala jako Madla. Připomínala mrak před bouří. Podívala se směrem k Rézi a jenom nezúčastněně máchla rukou. To Rézi vylekalo. Co se Madle stalo? Rozběhla se k ní.

„Madlo?“

Madla zvedla hlavu. „Víš, co mi dneska ráno řekla?“

Vyděšená Rézi z Madly nespouštěla oči. „Matinka má souchotiny?!“ vyhrkla tu nejhorší možnou zprávu, jakou si dovedla představit.

Madla se zamračila ještě víc. „Ne.“

„Tak co?“ hrozila se Rézi. Strašnější nemoc neznala.

„V neděli přijde na oběd soudce Rézl,“ pronesla truchlivým hlasem Madla. Znělo to, jako by ji soudce měl nejpozději před polévkou popravít.

„Aha,“ hlesla Rézi. Netušila, kdo je soudce Rézl. Nicméně jí bylo okamžitě jasné, že situace nebude zdaleka tak tragická, jak se obávala. „Tak třeba... řekni, že tě bolí břicho, a nebudeš muset ke stolu.“

Madla chvíli jen útrpně zírala do prázdna. „Máti... ona snad...“ zavrtěla nevěřícně hlavou. Pak vrhla na kamarádku zoufalý pohled: „Rézi, ona má nápadníka!“

Rézi se nezmohla na slovo.



NA RŮŽKU

GALANTERIE

The Day

„Je to sotva deset let, co tatínek zemřel, a už by se chtěla vdávat! V jejím věku!“ pohoršovala se Madla. Pak konečně vykročila směrem ke škole. Rézi nevěděla, co si má o situaci myslet, ale přirozeně stála při Madle. „Třeba by se matinka dala od sňatku nějak odradit...“ navrhla nesměle.

„Anebo on,“ trklo Madlu. „Až mě uvidí!“ drsně se zasmála. „Však já mu ten plán zhatím. Víš, co? Naleju mu do polévky projímadlo!“

Při té představě se Madla spokojeně usmála a hned vypadala zase jako vždycky. Jako Madla. To Rézi uklidnilo. Ovšem Madlin plán se jí nejevil jako neproblematický.

„Hele, nemůže se člověk projímadlem otrávit?“ zeptala se opatrně. Otrava soudce by Madle určitě neprošla. Madla sice suverénně zavrtěla hlavou, ale Rézi se v duchu rozhodla, že se na to pro jistotu přeptá v lékárně.

Než došly do školy, byla Madla opět ve své kůži. Měla plán a do soboty ho dokonale promyslí. Rézi jí se vším pomůže. Toho matčina nápadníka se rychle zbaví.

Znovu se usmívala a hned si začala utahovat ze spolužaček. Rézi se s ostatními přivítala. I když už zdaleka nebyla tak plachá, jako když do školy nastoupila, sebejistotu většiny spolužáků neměla. Kromě toho, že pocházela z chudších poměrů než naprostá většina ostatních dětí, byla od přírody ostýchavá. Když ji učitelé chválili, pokaždé zrudla jako mák. A to se už dávno v měšťance cítila mezi svými.

Do školy nosila pěkné šaty, moderní, z kvalitních látek. Precizně střižené a pečlivě ušité. Nikdo už nad ní neohrnoval nos. Několikrát se dokonce stalo, že spolužačka z jiné třídy chtěla podobnou halenku či sukni, takže si s matkou zašly k Rézině mamince, aby jim je ušila.

Maminčina módní síň začínala být známá. Rézi po večerech sotva stačila vypomáhat. Tonička už neměla, za co se Rézi pošklebovat. Rézi sice pořád u některých spolužáků cítila odstup, ale už si několikrát všimla, že se i Tonička přidává k hloučku, kde si povídá ona s Madlou. Ve své třídě už byla Rézi doma.





U SLEČNY PROFESORKY

U sobotu vyrazila Rézi dolů do Prahy jako obyčejně hned po obědě. Od loňského jara chodívala před úklidem v Labutím domě poklízet ke slečně profesorce Vranitzké, která bydlela o dvě ulice dál – pět minut pěšky od Labutího domu. Tato noblesní bělovlasá dáma s dokonalým držením těla a přísným pohledem učila na pražské Minervě – prvním dívčím gymnáziu ve střední Evropě. Šila u paní Hlavínové a ta jí jednou při zkoušce vyprávěla o Rézině notýsku s francouzskými slovíčky. Slečnu Vranitzkou Rézin zájem o její oblíbený jazyk zaujal natolik, že jí nabídla soukromou výuku. Protože věděla, že Rézi by si soukromé hodiny nikdy nemohla dovolit, nabídla jí, ať platí úklidem. Rézi měla neuvěřitelné štěstí!

Úklid v bytě slečny profesorky, která vždy ve všem udržovala příkladný pořádek, zabral Rézi jen málo času a nebyla to těžká práce. Po úklidu následovala výuka.

Když slečna profesorka u psacího stolu Rézi vysvětlila pravidla francouzské výslovnosti, dokázala Rézi okamžitě správně přepsat všechna chybně napsaná slovíčka, která měla ve svém notýsku.

„Ještě nikdy jsem se u nikoho nesetkala s takovým zájmem o studium,“ žasla slečna profesorka, „navíc máte vynikající úsudek a jste schopna okamžitě uplatnit pravidla. Takové nadání a píli u svých studentek obvykle nevidám, bohužel. Posad'te se, prosím, ke stolu v jídelně, slečno Terezko.“

Překvapená a potěšená Rézi se usadila na krajíčku židle u jídelního stolu s vykládanou dřevěnou deskou. Netušila, co se bude dít. Slečna učitelka uvařila v kuchyni opravdovou kávu a přinesla ji na podnosu s konvičkou,



dvěma šálky, cukřenkou a malým džbáněčkem na stůl. Když do šálků z tenkého malovaného porcelánu nalila horkou kávu, vysvětlila Rézi svůj záměr.

„Rozhodla jsem se, že vás zároveň seznámím i s pravidly společenského chování. Ve vašem případě to totiž nebude ztráta času. Víte, slečno Terezko, úspěch v životě je do značné míry závislý na tom, jestli se člověk mezi lidmi dovede slušně a vhodně chovat. Mnohé závisí i na tom, zdali je přiměřeně oblečen, přirozeně. Mrzelo by mě, kdybyste zrovna vy někdy v budoucnu přišla o příležitost jen proto, že jste neměla možnost se naučit, jak mezi lidmi vystupovat.“

Překvapená Rézi trochu zmateně poděkovala.

Slečna profesorka se na ni usmála: „Začneme tím, že se posadíte na celou židli.“ Znervóznělá Rézi se posunula na židli a ruce si položila do klína. Pak si nechala vysvětlit, že ten maličký džbáněček na podnosu se správně jmenuje mlíčenka; jak se drží kleštičky na cukr; jak se správně servíruje káva a jak má Rézi mít položené ruce při sezení u stolu. Byl to den plný pozoruhodných poznatků.

A tak se Rézi kromě gramatických pravidel francouzštiny postupně učila, komu se ve společnosti nabízí jídlo jako prvnímu, jak se správně na stůl rozmístí příbor, ale i kdo zdraví koho jako první, ve které ruce drží pán klobouk, když smeká, a dokonce i jak správně oslovit velvyslance. Nepředpokládala ovšem, že by snad někdy nějakého potkala. Slečna profesorka však často opakovala, že v životě má být člověk pokud možno připraven na všechno. Na neúspěch, ale především na úspěch.

Slečna profesorka byla světaznalá a zcestovalá dáma. Pocházela z významné, kdysi zámožné, leč zchudlé šlechtické rodiny, takže ji zrušení

šlechtických titulů v novém státě značně znechutilo. Žila již řadu let docela sama. Když jako mladá ještě za Rakousko-Uherska nastoupila do zaměstnání, bylo zákonem stanoveno, že se učitelky nesmějí vdát a mít rodinu. Pokud by se vdaly, musely by zaměstnání opustit. Tento zákon byl sice před pár lety v novém státě zrušen, na životě slečny profesorky se však už nic nezměnilo.

„V anglických šlechtických rodinách vedou děti důsledně k tomu, aby se k lidem, kteří jim ze svého postavení nemohou odporovat, obvykle tedy ke služebnictvu, chovali vždy nanejvýš zdvořile. Člověka poznáte i podle toho, jak jedná se služkou, slečno Terezko. Nebo s podřízeným,“ pokyvovala hlavou slečna profesorka, když Rézi ukazovala fotografie tajemných anglických hradů ze své loňské cesty za sestřenicí z druhého kolene. „Ovšem skutečnost, že děti tam tráví prakticky celý čas výhradně s chůvou, nepovažuji za šťastnou. Jsem přesvědčena, že děti mají vyrůstat s rodiči.“

Rézi pozorně poslouchala. *Člověka poznám i podle toho, jak jedná se služkou...* podivila se v duchu. Ona sama dosud znala jen opačný pohled, pohled lidí, kteří měli z nadřízených obrovský respekt, někdy i strach. Sama dobře věděla, s jakou zdvořilostí a úctou se musí člověk chovat k osobám, které ho platí za práci. Ve snu by ji nenapadlo, že někdo své děti vychovává k tomu, aby se ke služebnictvu chovaly zdvořile. *Život je mnohem složitější, než tuším*, pomyslela si. Pak si vzpomněla na Pavla.

„Mají v Anglii také tolik automobilů jako u nás?“ zeptala se.

„Viděla jsem jich hodně,“ přikývla slečna profesorka. „I tam, jako u nás, vyrábějí vlastní vozy. Ten nejnovější model se, myslím, jmenuje Austin Seven. Ale není zdaleka tak hezký jako naše pragovka nebo tatra. Ještě je

tam často k vidění druhá britská značka Morris Oxford, ten už je hezčí. V něm jsem se dokonce i několikrát svezla. Manžel mé sestřenice si ho před pár lety pořídil. Je to velmi moderní člověk.”

Rézi překvapilo, že je slečna Vranitzká obeznámena s modely automobilů. Ona sama by ani netušila, jak se ty různé značky jmenují, kdyby se nesešla s Pavlem.

Ztracený zápisník s chybně zapsanými slovíčky jí díky slečně profesorce nyní otevíral bránu do nového, dosud nepoznaného světa. Světa, který byl úplně jiný než Žižkov. Všechno v něm bylo neznámé, krásné, magické a velmi přitažlivé.





OBĚD SE SOUDCEM

Když Rézi později drhla schody v Labutím domě, myslela na Madlu. Ta si včera koupila projímadlo. Jak Rézi uviděla lahvičku z tmavého skla a Madlin zatvrzelý výraz, zlehka ji zamrazilo. Pro jistotu se doběhla do lékárny zeptat, jestli není nebezpečné, když to člověk s projímadlem přežene. Prý by nemělo, ale příliš velká dávka by mohla způsobit mírné zdravotní obtíže. No, hlavně že ne otravu, spadl Rézi kámen ze srdce. Nedělního Madlina oběda se ale přesto Rézi bála tak, že sama skoro nemohla požíť sousto.

Když v pondělí ráno postávala na rohu náměstí a čekala na kamarádku, byla spíš už jen hodně zvědavá. Pokud by došlo k nějaké neobvyklé události, dávno by se to mezi sousedy vědělo. O policejním zásahu ale žádná sousedka nereferovala. Takže oběd nepochybně proběhl bez ztrát na životech.

Konečně vyšla Madla z domu. Usmála se na Rézi a rozběhla se k ní.

Rézi měla oči navrch hlavy. „Tak co?“

„Člověče, spletla jsem se,“ oznámila Madla konverzačním tónem a rozhodila rukama. Vypadala spokojeně.

Rézi byla jedno velké ucho. „V čem?!“

„No, ten soudce se mi nakonec jeví jako docela fajn chlap. Hele, nepotřebuješ projímadlo?“ Madla ledabyle vykročila směrem ke škole.

„Nepotřebuju. Tak co bylo?“

„No, nevypadá ani tak blbě, jak jsem myslela. Má knír. Je starej, no, a taky skoro plešatej, ale to se dalo čekat. Máma taky není mladá. Rézi, víš, co říkal? Že ženy by se měly vzdělávat. Naše mladá země vzdělané ženy



potřebuje! Hele, a taky říkal, že bych měla zkusit studovat medicínu, jestli chci!”

Poslední Madlina slova zněla vítězoslavně. Madla se zastavila. Celá zářila radostí. I Rézi zůstala stát a vykulila oči.

„Fakt? No z toho musela být matinka dost vedle.“

„Taky že byla. Málem ho u stolu začala sekýrovat, že do mé výchovy nemá co mluvit,“ rozesmála se Madla. „Říkal, že první žena, Anna Honzáková, promovala v Praze na lékařské fakultě ještě za Rakousko-Uherska. A před pár lety tady promovala i jedna jeho rodinná známá Gerty Radnitzová, z té cukrovarnické rodiny, víš? Ovšem ta na německé univerzitě. Prý patří mezi vůbec nejschopnější lidi, jaké ten soudce kdy poznal. Představ si, začal máti vysvětlovat, že bych měla brát soukromé hodiny latiny a dalších předmětů, abych mohla přestoupit na Minervu rovnou do vyššího ročníku. Když na to mám hlavu, prý proč ne? Po maturitě bych pak mohla vystudovat medicínu!“ Poslední slova zněla jako pochod vítězů.

Rézi cítila, že soudce navzdory nejhorším očekáváním Madle zaimponoval. Postavil se na její stranu.

Madlina máma byla totiž přesvědčená, že ženám v životě přísluší výhradně vedení domácnosti, starost o manžela a péče o děti. Snažila se v tomto duchu vychovávat jedinou dceru. Jenomže ta měla svoji hlavu a o svém životě docela jinou představu. Zazlívala mámě, že chodí na obyčejnou měšťanku. Snila o Minervě, na kterou jí máti nedovolila nastoupit. Madla byla druhá dívka, která před Rézi odporovala své matce.

„Když to dokázalo už pár žen přede mnou,“ usmála se Madla, „tak to zvládnou taky.“

Rézi Madlu upřímně obdivovala. Velké sny jsou v životě důležité, věřila stejně jako Pavel. Navíc Madla nikdy nemluvila do větru. Kromě projímadla, naštěstí. Rézi tušila, že její kamarádka má plán, který vyjde.

„Tvůj tatínek by z tebe měl radost, řekla bych,“ usoudila.

„Taky si myslím,“ přikývla spokojeně Madla.

Pak ve vzájemné shodě dál pokračovaly v cestě do školy.

„Hele, ještěže jsi počkala s tím projímadlem a rovnou jsi mu ho nenalila do talíře!“ napadlo Rézi a zasmála se. „Kdyby soudce celou dobu strávil místo u stolu u vás na záchodě, možná by tě čekala úplně jiná budoucnost!“

Madla se rozesmála. „Víš, že máš nejspíš pravdu, holka?“

Rézi se moc těšila, až Pavlovi poví o anglických automobilech. Možná o nich vůbec neví! A bude se divit Réziným nově nabytým vědomostem. Jenomže Pavel se v kavárně v poslední době objevoval jen málokdy. Většinu volna trávil v dílně. Cosi tam vymýšlel a soustružil. Prý něco, co usnadní ovládání vozu při jízdě. Kdyby se mu to podařilo, třeba by dostal místo ve fabrice na auta. „Šťěstí přeje připraveným,“ říkal. „Tak se připravuju.“

I Rézi se připravovala. Pořád si vymýšlela – jen tak pro sebe – různé modely šatů a kreslila si je do sešitu. Vždycky ráda malovala. Jako úplně malá, když jí maminka předčítala pohádky, kreslila princezny v překrásných šatech. Teď vymýšlela večerní róby. Nikoliv pro princezny, ale pro skutečné ženy. Třeba si jednou jednu ušije i pro sebe. Až bude velká a půjde někam... na ples nebo... do divadla. Proč by ne? Už měla připravených sedmnáct návrhů. Ukázala je i mamince. Ta ji sice pochválila, ale vysvětlila jí, že některé šaty by se vlastně nedaly ušít.

„Víš, model si musíš představit na živém člověku, na konkrétní osobě a z konkrétní látky. Musíš vědět a vidět, jaký je to materiál, jestli je splývavý, jakou má strukturu, jak moc se mačká. Zákazníci musíš nabídnout šaty, které jí budou slušet, které zakryjí nedostatky a zdůrazní přednosti její postavy,“ zopakovala, co Rézi dobře znala. Protože jí to už tolikrát říkala. „Tmavé barvy a svislé pruhy na pohled zužují. Řasením zase získáš kypřejší tvar, což ocení zejména hubenější dámy. V tom spočívá krejčovské umění. Ale hlavně musí být možné šaty skutečně ušít a pohodlně nosit. Tyhle pásky tady,“ ukázala na Rézinu kresbu, „ty by šaty stahovaly, dáma by sotva udělala krok. Musela by cupitat. A tady vidíš, jak důležitá je správná volba látky. Podívej, tady bys nemohla použít hedvábnou organzu, je příliš průsvitná. Tadyhle by to zase chtělo splývavější materiál, ne vlnu. A tahle sukně je stejně jako ta nahoře moc úzká. Rozparek nemůže být příliš vysoký, to si musíš vždycky dobře ohlídat. Šaty by pak působily vulgárně,“ ukazovala maminka prstem na jednotlivé návrhy. „Ale nápady máš krásné, Rézi. Mám takový pocit, že ty v kanceláři nikdy pracovat nebudeš.“





PŘEKVADIVÉ POZVÁNÍ

Pavel se v kavárně neobjevil už dva týdny. Jeho cesta za snem vedla do Libně, Vysočan a do Karlína, kde se vyráběly automobily. Bohužel to byly přesně ty městské čtvrti, kde Rézi neměla nikdy nic do činění.

Minul třetí týden. Rézi byla zklamaná. Až po měsíci, když Rézi po práci odcházela z Labutího domu, se za ní ozvaly rychlé kroky a zavolání: „Počkej!“

Poznala ho po hlase. Když se otočila, uviděla, že má na sobě pracovní kalhoty od maminky. V ruce držel čepici a dlaně i hřbety rukou měl umazané od kolomazi. Musela se usmát. Pavel zářil.

„Rézi,“ doběhl k ní a nadšeně vyhrkl: „Mám to. Myslím, že jsem na to přišel. Hned ti to ukážu. Podívej.“

Sáhl do kapsy. Vytáhl z ní cosi nevelkého zabaleného v kusu látky zašpiněné od kolomazi. Opatrně to rozbalil. Byl rozčilený, jako by před Rézi odhaloval nějakou svátost. Když odkryl všechny cípy hadříku, objevil se malý předmět. Vypadal pozoruhodně.

Pavel napjatě upřel oči na Rézi. Ta se doširoka usmála: „Páni, to je krásná součástka! A jistě užitečná. Můžu si sáhnout?“

Pavel přikývl. „Jasně!“

Rézi opatrně pohladila záhadný objekt.

„Víš, zásadní je účel,“ vyprávěl Pavel. „To, co ta součástka dokáže. Jenom doufám, že se mi tenhle model podaří co nejdříve ukázat panu Keco-vi. To je hlavní konstruktér Pragovky. Neskutečně schopný chlap!“

„Určitě bude nadšený,“ nepochybovala Rézi.

„To uvidíme,“ odpověděl Pavel.

Usmáli se na sebe.

„Víš, jaké vozy mají v Anglii?“ zeptala se Rézi. Konečně mohla použít znalost, na kterou byla tak hrdá. Jenomže pro Pavla to žádná novinka nebyla. Znal jak Austin Seven, tak i Morris Oxford. A ještě věděl, že se v Anglii dobře prodává i americký Ford. Přesto na něj Rézi udělala dojem.

„Není obvyklé, aby dívky měly takové znalosti o zahraničních automobilech...“ pokýval uznale hlavou. Rézi celá zrudla, jako ve škole. Štvalo ji to, ale nedovedla tomu zabránit. Aspoň sklopila hlavu, aby trapná červeň nebyla tak vidět.

„Zvu tě do kavárny,“ slyšela nad sebou Pavlův hlas. „Do téhle.“

Rézi hlavu překvapeně zdvihla. Otočila se k velkým naleštěným oknům přepychového Café Skalský. Otevřela pusou údivem. „Sem? To... snad až dostaneš tu práci...“

Pavel rázně zavrtěl hlavou. „Ne, teď. Dokončil jsem prototyp. A zvu tě i s maminkou. Víš, když jsem tam vzadu drhnul nádobí a vynášel odpadky, často jsem myslel na to, jaké to asi je být kavárenským hostem. Jen tak sedět, upíjet malou černou nebo kapucína... Číst si noviny anebo koukat z okna. Přišel čas si to vyzkoušet.“

Rézi upřela zrak na kamenné labutě s ladnými krky, které střežily vstup do kavárny. Už dávno se nebála podívat se dovnitř. Ale vejít tam jako host?

„Musíme se dobře obléknout,“ prohlásila zamyšleně a v duchu se začala probírat látkami. „Něco pro nás vymyslím a s maminkou ušiju!“ oznámila radostně. Najednou se začala strašlivě těšit. Teď *mám* konečně důvod navrhnout a ušít šaty. Jen moje, od návrhu až po poslední steh! Konečně můžu ukázat, co dovedu.

Pavel Rézi doprovodil do nového domova, zopakoval mamince své pozvání a nechal si změřit míry na nové šaty. Maminka byla neoblomná. Vysvětlila mu, že je na čase, aby si pořídil nějaký slušný oblek. Při jednání s lidmi se bez něj neobejde. Tak ho teď dostane darem. Vždyť bez něj by maminka nikdy neudělala tak brzy první krok k vlastnímu krejčovství. Pavlovi, který byl skromný a v chování neokázalý, ovšem nebyla vděčnost dvakrát příjemná.

„Copak mi budete do konce života dávat dary, že jsem jednou opravil šicí stroj?“ mrzel se. Ale s maminkou nehnul.

Co se týkalo stříhů, maminka bez zaváhání svolila, aby je vybrala a vytvořila Rézi. Hurá! Rézi bylo samozřejmě od začátku jasné, že Pavel neužije ani frak, ani žaket, ani redingot, ale klasický sakový oblek. Ten mu pak může sloužit celé roky při různých příležitostech. Rozhodla se, že s maminkou ušijí chlapci společenské kalhoty z vlněného tvídu. Díky kvalitní látce vyjdou draž, ale vydrží roky a dlouho budou vypadat jako nové. Ze stejného materiálu bude i vesta, ale sako může být podle poslední módy z látky jiné barvy či jiného vzoru. Oblek bude tedy dvouřadý, košile krémová. Na tu Rézi vybrala měkký a příjemný flanel.

Pro sebe navrhla odpolední šaty v délce do půli lýtek z jemného růžového voálu s lodičkovým výstřihem a kratšími rukávy. Jemně je ozdobí hedvábnou stužkou, aby byly elegantní, ale nevtíravé. Poprvé v životě si pořídila společenské rukavice. Od profesorky Vranitzké dobře věděla, že dáma bez rukavic na ulici nevychází. Totéž platilo i o klobouku. Přes šaty si vezme vlněný nedělní kabátek. Ušila si ho teprve nedávno, ale z reakcí okolí – hlavně dam, okamžitě poznala, že se povedl. Byl to parádní kousek a světlá barva holubičí šedi dokonale ladila s barvou šatů.





S šitím pánského obleku neměly nejmenší potíže. Maminka byla sice vyučená dámská krejčová, ale za války získala spoustu zkušeností s přešíváním pánských oděvů. Společně s Rézi se bez potíží pustily do práce.

Když Pavel přišel na zkoušku, nevycházel z úžasu. Přestože šaty, které si zkoušel, nebyly sešité, ale pouze sestehované a bez knoflíků, jakmile si je oblékl, cítil se, jako by ho někdo očaroval. Nebo vyměnil. Ze zrcadla se na něj díval dokonalý švihák. Mladý pán z vyšší třídy. Jen nacvičit ležérní pohyb, s jakým zámožní mladíci v kavárnách podávají klobouk personálu, a hurá do Café Skalský.

„To není možné,“ vrtěl nechápavě hlavou.

„Ale je,“ usmívala se Rézi. „Vidíš, jakou moc mají správné šaty? Jenom si musíš ještě pořídit pěkný klobouk. A samozřejmě slušné boty. Aby ne-kazily dojem. Tohle si vezmeš na sebe, až půjdeš za panem Kecem. Dobře oblečený člověk s patřičným chováním dosáhne vždycky většího úspěchu než člověk v nuzném nebo nevhodném oděvu, říká slečna profesorka. Uvidíš, že se budeš cítit mnohem jistější.“

„To je pravda,“ souhlasil Pavel.

Už teď se cítil jako někdo docela jiný. A to měl na sobě teprve nastehované sako. Neprozradil Rézi, že se za panem Kecem už vypravil. Dokonce několikrát. Ale neúspěšně. Nepustili ho k němu. Že prý nemá čas, má nějaké jednání, pak zase cosi neodkladného na dílně... Teď Pavel začal tušit, že pokud to zkusí znovu v těchto šatech, budou s ním jednat docela jinak.



U KAVÁRNIĚ

Následující neděli po obědě zazvonil Pavel u Rézina bytu. Když se uvnitř převlékl do nového, z domu ven vyšli tři docela jiní lidé. I Rézi s maminkou byly k nepoznání. Elegantní půvabné dámy v kloboucích s rukavičkami dokonale sladěnými s kabelkami. A střevíci, přirozeně.

Všichni tři si nejdříve připadali trochu jako cizí. I na pohled se skoro nepoznávali! Museli si na vlastní parádu chvíli zvykat.

Cestou si Rézi okamžitě všimla, že se po nich kolemjdoucí nenápadně dívají. Zvláště ženy. Prohlížely si jejich šaty, a Rézi dokonce pojala podezření, že pokukují i po tom mladém elegantovi, který je doprovázel. Jako návrhářku a švadlenu by ji to sice těšilo, ale zároveň i trochu hnětlo. Pavel přece doprovázel ji a maminku!

Ve světlých rukavičkách se Rézi zpočátku cítila zvláště. Až do dnešního dne byla zvyklá nosit rukavice výhradně v zimě nebo na hrubou práci. Proměna děvčete v elegantní mladou dámu vyžadovala sebejistotu i změnu zvyklostí.

Než došly dolů na Nové Město, zabrali se do hovoru. Pavel jako obvykle mluvil o automobilech. Projíždělo jich kolem nich po Fochově třídě dost a Pavel znal každý model. O každém motoru skrytém pod kapotou dovedl dlouho vyprávět. Měl rád i zvuk motorů, tolik odlišný od cinkotu elektrických tramvají, které je občas minuly. Byl přesvědčený, že nepotrvá dlouho a z vozů se stane běžná záležitost.

„Už nebudou jenom pro bohaté. Když se podaří zlevnit výrobu a provoz, budou si je moct dovolit i obyčejní lidé. Učitelé, úředníci, řemeslníci...

Automobily jednou zaplní všechny ulice ve městech, věřte mi!“ dušoval se. A Rézi mu věřila. Každé slovo.

Byl nádherný, teplý podzimní den, jeden z posledních před nástupem plískanic a studených dešťů. Sluneční paprsky zlatily střechy vysokých činžovních domů. Keře i stromy, které na Královských Vinohradech lemovaly ulice, zářily pestrými barvami. Ohnivě červené a žluté listoví jemně šustilo v mírném vánku. Rézi si připadala jako v pohádce.

Před Labutím domem se zastavili. Do Café Skalský vešel Pavel jako první a podržel dveře dámám. Vždycky si všímal, jak se chovají hosté, správné způsoby měl dobře vypořizované. Navíc ho Rézi pečlivě instruovala vším, co znala od slečny profesorky. Nemohla dopustit, aby její kamarád byl za nevychovance, nebo dokonce za hulváta.

Číšník je zdvořile pozdravil úklonem hlavy a přivítal je. Na Pavla, kterého dobře znal z doby, kdy drhnul v kuchyni nádobí, se usmál. Usadili se u kulatého stolku v rohu u okna, přesně tam, kam si Rézi vždycky chtěla sednout. Tam, kam celé roky nakukovala. Ted' tady je! Křesílko bylo právě tak pohodlné, jak očekávala. Dobře věděla, jak se má správně posadit, kam položit ruce a že rozhodně nemá sedět jen na okraji sedáku.

Objednali si třikrát malou černou. Číšník s dokonale rovnými zády ji za chvíli donesl. S lehkou úklonou před ně na stůl postavil voňavý nápoj v šálcích z tenkého kostního porcelánu. Ke kávě si ještě dali čokoládový zákusek. Chutnal skvěle. Jedli i pili pomalu, užívali si každý doušek, každý okamžik v tomhle nádherném prostředí. Velkým oknem sledovali hemžení v ulici. Pavel je občas upozornil na projíždějící automobily. Líčil jim, jaké mají motory, spotřebu benzínu i jakou nejvyšší rychlostí jedou.





Mezitím se u stolu vedle nich začala scházet větší společnost. Muži ve dvouřadých oblecích s doutníky a cigaretami si zaujatě povídali. Rézi si uvědomila, že jeden z nich je spisovatel. Ten, co ho tady už párkrát viděla.

Za chvíli ke stolu dorazily tři nalíčené mladé ženy v poněkud výstředních šatech. Byly spíš večerní než odpolední a rozhodně odhalovaly víc, než bylo pro tuto hodinu příhodné, jak by se zdvořile vyjádřila slečna Vranitzká. Ani šperky jim moc neladily. Rézi tušila, že jsou to umělkyně. Byly to herečky.

Pánové je pozdravili a usadili ke stolu. Dámy hovořily nejen o divadle, ale hlavně o filmování. Díky tomu, že zábava byla opravdu hlasitá (což bylo mimochodem dosti nezdvořilé a neohledupné, jak Rézi dobře věděla) se i všichni kolem dozvěděli, že americká společnost Warner Brothers právě natočila zvukový film! Herci v něm doopravdy mluví a hraje v něm i hudba! „Say Ma, listen to this...“ vykřikoval nadšeně jeden z mužů první slova, která byla pronesena z filmového plátna. „Film, který mluví, to je budoucnost! Dávám tomu maximálně tři roky a zvukový film budeme mít i u nás! Pak to roztočíme! Nebo spíš – já to natočím!“

To znělo zajímavě. Rézi už viděla několik filmů, ale příliš ji nezaujaly. Protože byly bez zvuku, museli herci emoce vyjadřovat mimikou. Děj občas doplňoval i psaný text, aby se divák v příběhu neztratil. Podle Rézina soudu však herci předváděli přehnané emoce zveličenými gesty. Působili nepříro-zeně. Ale zvukový film, to bude jistě něco jiného!

Později se ke společnosti přidala čtvrtá žena. Přišla ve vkusném odpoledním oděvu s ladící malou kabelkou z pravé kůže v barvě o odstín tmavší než šaty. Stejnou barvu jako kabelka měly i její rukavičky. Oblečená byla

dokonale, což ovšem nebylo divu. Dáma, která právě vešla do kavárny, byla totiž Helena Hlavínová.

Všechny tři mladé ženy v tom okamžiku vyskočily a nadšeně ji vítaly. Z řeči vyplynulo, že módní salon Hlavínová má zájem navrhovat a šít kostýmy pro film. Paní Hlavínovou totiž tento nový druh umění velice zaujal a lákal. Navíc v něm – jako správná obchodnice – cítila velkou příležitost.

Když si vyslechla oslavné řeči mladých hereček – každá z nich se jí snažila vetřít do přízně – otočila majitelka salonu náhodou hlavu ke stolu, kde seděla Rézi. Jakmile ji spatřila, ve tváři se jí na kratičký moment mihlo překvapení. Samozřejmě ji hned poznala.

Rézi se usmála. Nebyla si jistá, jestli se může odvážit pozdravit. Jestli paní Hlavínové nebude proti mysli znát se k děvčeti, které v domě, kde provozuje salon, drhne schody. Ale paní Hlavínová se už zvedla a všechny navzájem představila. Rézinu maminku jako mimořádně schopnou dámskou krejčovou, Rézi jako nadané dítě. Rézi potom představila Pavla, jako konstruktéra automobilů. Začínajícího. Ten sice poněkud zbledl, ale nahlas neprotestoval. Pánové vstali od stolu, odložili doutníky a cigarety a zdvořile naznačili úklon. Slečny umělkyně si nechaly od Pavla políbit ruku, mhouřily oči a usmívaly se. Jedna z nich měla vějíř z pavích per, všimla si Rézi a připadala si jako ve snu. Nebo jako ve zvukovém filmu.